

خصایص مدارس جدید

با اینکه درین موضوع مهم در جلد سیم این کتاب شرحی نوشته‌ام باز لازم دیدم که درین کتاب نیز چند سطر درین باب بنویسم تا فرق میان مدارس دولتی و معمولی اروپا با این مدارس که حالا جدید می‌نامند واضح گردد و برای ما یک دستور کافی بدست بیاید تا در تأسیس و اصلاح مدارس خود آنها را زهر خویش قرار دهیم و از تقلید گورگورانه مدارس قدیمه اروپا و تلف کردن وقت و سرمایه خود و بچه‌ها مصون بمانیم.



اصلاحات جدید که در اروپا و آمریکا مخصوصاً پس از جنگ جهانی بکمر عمل آمده بیشتر در مدارس ابتدائی و متوسطه و در کودکانها یعنی باغچه‌های اطفال موقع تطبیق و اجرا یافته است. ولی روز بروز این تجدیدات دامنه خود را وسعت میدهد و بمدارس دولتی نیز سرایت مینماید. برای ایضاح چگونگی این تجدیدها بهتر این دیدم که یک مقاله مهم را از مجله فرانسوی موسوم به

« برای دور جدید » (۱) ترجمه کنم. این مقاله را مسیو « آد. فریهر » رئیس « اداره بین‌المللی مدارس جدید » در « ژنو » و سردبیر مجله مذکور بعنوان « خصایص مدارس جدید » در آن مجله نشر داده است.

۱ — در تشکیلات

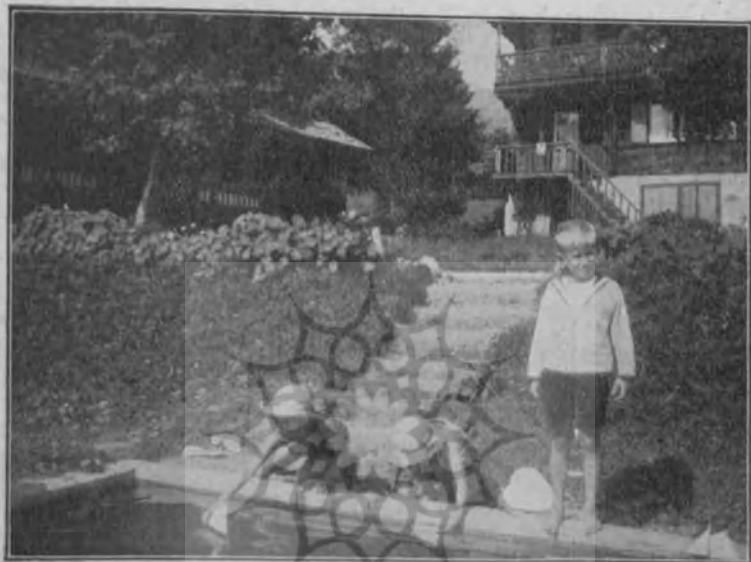
۱ — مدرسه جدید يك دارالتجزيه تربیت عملی است. این مدرس پیش آهنگ مدارس دولتی بوده بوسیله ثابت کردن فواید طریقه‌های جدید راه تازه برای تربیت نشان میدهد. این مدرسه استاد بتجربیات علم‌الروح و احتیاجات بدنی و روحی اطفال کرده ایشانرا بزندگانى جدید و مقتضیات مادی و اخلاقی آن حاضر میکند.

۲ — مدرسه جدید يك دارالتربیه شبانه روزی است چه تنها يك نفر و جامع محیط میتواند يك تربیت کامل بدهد. مدرسه جدید بیشتر بچه‌هائی را تربیت میکند که از نعمت خانواده محرومند و یا اینکه خانواده ایشان تربیتی که جامع شروط و فواید فنون جدیده باشد نمیتواند بدهند. مدرسه جدید بمنزله پلی است میان زندگانى فامیلی و اجتماعى و برآی این، بچه‌ها را از روی احساسات محبت آمیز که میان همدیگر و هیئت معلمین طبیعتاً تولد مییابد تقسیم بگامبهای اختیاری میکند یعنی هر معلم و معلمه چند نفر از بچه‌ها را مانند عضو فامیل خود قبول کرده يك خانواده اختیاری تشکیل میدهد.

۳ — مدرسه جدید در ییلاقها و بیرون شهرها تأسیس می‌شود

[1] Pour l' Ere Nouvelle. Redacteur en chef: Ad. Ferrière
10 chemin Pasquier Champel — Genève.

چه فضای آزاد و آرام طبیعت بهترین پرورشگاه طبیعی بچه است و بچه در آنجا سکونت و استراحتی را که برای پرورش اعصاب خود لازم دارد پیدا میکند. درین فضا بچه‌ها امکان اشتغال بجست و خیز و کارهای دستی را حاصل مینمایند و تنها برای جوانان که



مدرسه جدید و باغچه آن در شهر «بکس» (سوئیس)
Ecole Nouvelle „La Pelouse” à Bex

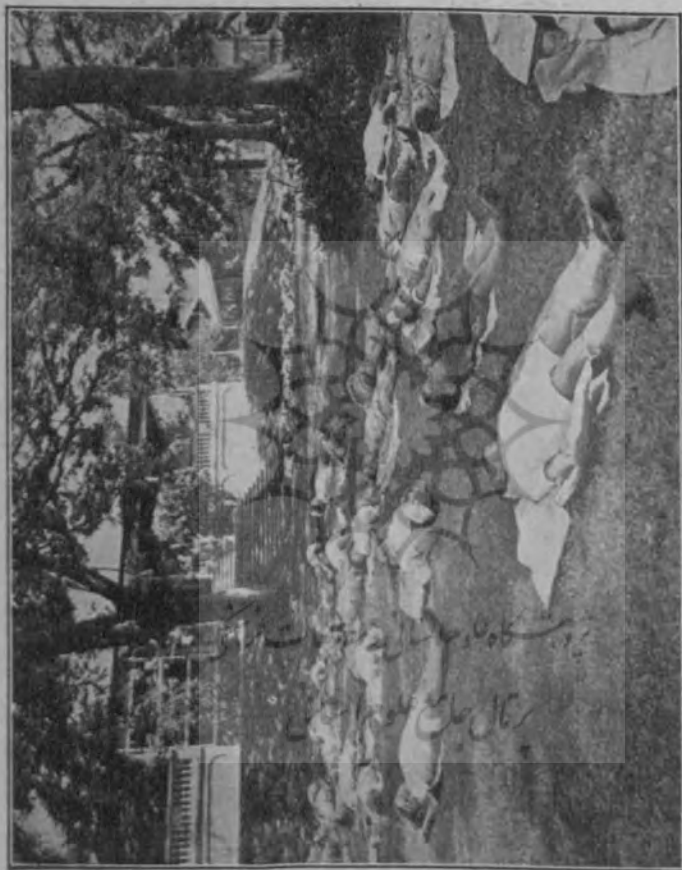
يك تربیت و تحصیل عالی لازم دارند مدارس نزدیک بشهر مساعدتر است تا از موزه خانه‌ها و نمایشگاهها و غیره استفاده کنند.

۴ — مدرسه جدید بچه‌ها را بخانه‌های جدا قسمت میکند و مثلاً يك دسته ۱۲ یا ۱۵ نفری در زیر اداره مادی و معنوی و اخلاقی يك معلم و یا يك معلمه در يك خانه مدرسه بسر میبرند و دخترها و پسرها مانند برادر و خواهر در آغوش همین خانه در

یکجا پرورش می‌یابند.

۲ — در تربیت جسمانی

۵ — مدرسه جدید کارهای دستی را ترویج و تعلیم می‌دهد.



بچه‌ها در زیر درختان دراز کشیده استراحت می‌کنند
Taking Their Rest under the Trees.

اینها برای همه بچه‌ها اجباری است و عموماً از ساعت ۲ تا ۴ با آنها مشغول می‌شوند. این کارها یک مقصد مسلکی و استادی

تعقیب نمیکنند بلکه يك نتیجه تربیتی از آنها منظور است و هر یکی يك فایده شخصی و یا اجتماعی در بردارد.

۶ — مدرسه جدید بکارهای ذیل اهمیت مخصوص میدهد:

آ — نجاری که قابلیت و مهارت و متانت دستها و حس تدقیق صحیح اشیاء و صمیمیت و ضبط نفس را تألیم میدهد.

ب — زراعت که تماس با طبیعت و شناختن قوانین آن و صحت و قوت بدنی و درجه بالای انتفاع ازینها را تأمین میکند.

ج — پرورش حیوانات کوچک که طرز حمایت و تدقیق زندگانی حیوانات کوچکتر از خود را بچهها یاد میدهد و عادت استقامت در تدقیقات فنی و فایده بخشی را مستحکم میسازد.

۷ — مدرسه جدید بچهها را با اشتغال با کارهای آزاد تشویق میکند. مانند مسابقه و نمایش دادن کارهای خود و تکمیل ذوقهای شخصی و قوه نمودادن تشبث بوسیله اجبار در انتخاب ولی آزادی در ترجیح.

۸ — مدرسه جدید بوسیله ورزشهای طبیعی نمو بدن را تأمین میکند. بواسطه ورزشهایی که قسمت عمده بدن در آن برهنه میماند و یا با حمامهای آفتاب و هوای آزاد اغلب ناخوشیها را رفع و جلوگیری میکند و بدن بچه را بدون زحمت دادن نرم و راست میسازد و بانواع بازیها و اسپورتهای شرکت میدهد.

۹ — مدرسه جدید گردشهای پیاده و یا با دوچرخه تربیب میدهد که در آنها غالباً در زیر چادرها و در هوای آزاد نهار میخورند. ندارد این سیاحتها و یادداشت کردن در اتنای آنها را یاد میدهد. جغرافی محلهای مسافرت و تدقیق مملکتهای پیکانه

و دیدن کارخانه‌ها و مجسمه‌ها و غیره نیز جزو این گردشهاست. پرورش قوای بدنی و تداوی بعض کسالتها و ورزش در همدستی و کمک کردن ب دیگران را نیز یاد میدهد.

۳ — در تربیت فکری

۱۰ — مدرسه جدید از تربیت فکری، پرورش قوه محاکمه و ادراک را منظور میدارد: بطریقه فنی، تدقیق و فرض و تصحیح و استخراج نتیجه و قانون را یاد میدهد. بتعلیمات ذوفونی که مبنی بر معلومات محفوظه در حافظه باشد اهمیت نمیدهد ولی آزادی میبخشد تا هر کس از محیط خود و از کتابها برای تکمیل استعدادهای درونی خود معلومات لازمه را کسب نماید.

۱۱ — مدرسه جدید تربیت عمومی بچه بعض اختصاصات میبخشد: یاره درسهای مخصوص و موقتی که بچه‌ها در انتخاب یکی از آنها آزادند ولی در خود انتخاب مجبورند. با این درسها اولاً پرورش دادن ذوقهای فردی و شخصی بچه‌ها که بذوقهای دیگر آنها غالب است در نظر گرفته می‌شود و ثانیاً پرورش اساسی استعدادها و منافع بچه‌ها در يك رشته مخصوص مسلکی و فنی.

۱۲ — مدرسه جدید تعلیمات خود را در روی تجربه‌ها و عملیات بنا میکند: تدقیقات شخصی در طبیعت و تدقیقات صنایع بشری و تشکیلات اجتماعی. تجربه‌های فنی در تربیت حیوانات و عملیات دارالتجزیه‌ها و کارهای مربوط بجنس عمل در بچه‌های خوردسال و کارهای مربوط بمقدار عمل در جوانها اساس تعلیمات

عملی را تشکیل میدهد.

۱۳ — مدرسه جدید تعالیّت شخصی بچه را همیشه پیش می‌اندازد. بدرسهای فکری پاره کاهای علمی را شریک می‌سازد. درس ترسیم و نقاشی را معاون تمام رشته‌های دیگر قرار میدهد. در مثل گفته‌اند که دانستن، پیش‌بینی کردن است. بهترین وجهی هم میتوان گفت که دانستن توانستن است.

۱۴ — مدرسه جدید پروگرام خود را از روی منافع آنی بچه ترتیب میدهد. اولاً برای بچه‌های ۴-۶ ساله که دوره منافع متنوعه و یا دوره بازی است. ثانیاً برای بچه‌های ۷-۹ ساله که دوره انتفاع از اشیاء مادی محیط است و برای بچه‌های ۱۰-۱۲ ساله که دوره منافع خصوصی از اشیاء مادی محیط یعنی دوره تعریفات خصوصی است و ثالثاً برای جوانان ۱۳-۱۵ ساله که دوره انتفاع از معنویات تجربوی است و برای ۱۶-۱۸ ساله که دوره انتفاع از معنویات مختلط میباشد پروگرام‌های مخصوص تدوین میکند و همچنین جوانان را یک پدر درست برای آینده و یک مرد زندگانی شناس و یک هموطن و یک صاحب مسلک می‌سازد.

۴ — در ترتیب درسها

۱۵ — مدرسه جدید کارهای شخصی شاگردان را اهمیت مخصوصی میدهد مانند جستجوی وثایق از وقایع یومیه، از کتابها و مطبوعات و موزه‌ها — ترتیب دادن وثایق از روی جنس آنها و یاد در ورقه‌های یادداشت و یا ثبت در دفاتر و جداول مخصوص —

تنظیم و اصلاح و تالیق بوسیلهٔ دفترهای مصور، ترتیب منطقی مواد، تنظیمات شخصی و کنفرانس.

۱۶ — مدرسهٔ جدید کارهای دسته جمعی شاگردان را نیز منظور میدارد مانند بموقع استفادهٔ عموم گذاشتن مواد تدقیقات و تبعات که در يك موضوع بعمل آورده‌اند — جستجوی شرکت در عمل که يك موضوع در طی زمان و مکان معین اقتضا میکند — جستجوی تطبیقات: تحصیل انتفاع در اشتغالات بچه‌های خورده‌سال و تنبیه مسائل از روی يك اساس فنی از طرف جوانان.

۱۷ — در مدرسهٔ جدید تدریسات عموماً فقط قبل از ظهر بعمل می‌آید.

از ساعت هشت تا ظهر روزی چهار ساعت و در هفته ۲۴ ساعت برای تدریسات جامع کافی است. از ساعت چهار و نیم تا شش برای اشتغالات شخصی تخصیص شده، درین ساعات بچه‌های خورده‌سال بکلی آزادند و متوسطه‌ها با تکرار کردن درسها مشغول می‌شوند و بزرگها با تتبع و تنظیم و اصلاح تکالیف و تتبع دروس خود. کلاسها غالباً بیش از يك درسخانهٔ مخصوص بتعلیم مجردات، شکل يك موزه و یا دارالتجزیه و دارالعمل را میگیرند.

۱۸ — در مدرسهٔ جدید در هر روز بیش از دو سه رشتهٔ علوم تدریس نمی‌شود. ذوق و شوق بچه‌ها را بوسیلهٔ قسمت کردن رشته‌های دروس تزیید نمیتوان کرد. تنوع، از مواد موضوعاتی که تدریس می‌شود نیز باید بلکه از طرز تدریس آنها زائیده می‌شود. تمرکز دادن قوا بیک موضوع فواید بسیار بزرگ می‌بخشد یعنی در مقابل زحمات کمتر، نتایج بیشتر میدهد.

۱۹ — در مدرسه جدید در عرض ماه یا فصول سال، رشته های متعدد کمتر تدریس می شود. ترتیب پروگرام شبیه به پروگرام دارالفنونهاست — هر شاگرد برای خود ساعات معینی دارد که در



بچه ها در زیر پرچم ملی را بجا می خورند و در اینجا است مدرسه بصندوق میاندازند.
 "Volin", Under the Flag at the School Election.

آنها مشغول می شود — شاگردها از روی سن خودشان تقسیم نشده اند بلکه از روی درجه تحصیلات و ترقیات خود در موارد

تدریسی. تمرکز دادن و مفید ساختن درسها شرط اساسی است.

۵ — در تربیت اجتماعی

۲۰ — در بعضی مواقع، مدرسه جدید يك جمهوریت دبستانی تشکیل میدهد: — انجمن عمومی مدرسه قرارهای مهم راجع بحیات دبستانی را وضع میکند — قوانین مدرسه عبارت از وسایلی است که بتوسط آنها فعالیت جامعه مدرسه طوری ترتیب و تنظیم می شود که ترقی معنوی هر يك از بچهها تأمین گردد — این وضع، قوّه معنوی مدیر مدرسه را در شرایط طبیعی این جمهوریت کوچک همیشه منظور میدارد.

۲۱ — در مدرسه جدید رؤسا را انتخاب میکنند — رؤسا يك مسؤلیت اجتماعی شخصی دارند که برای ایشان دارای يك ارزش تربیتی است. — بچهها ترجیح میدهند که بیشتر از طرف رؤسای خود هدایت شوند تا از طرف جوانان — معلمها باین وسیله از کار نظم و انضباط (دیسپلین) مدرسه آزاد میشوند و میتوانند تمام اوقات خود را بترقی فکری و اخلاقی شاگردان صرف کنند.

۲۲ — مدرسه جدید کارهای اجتماعی مدرسه را میان شاگردان قسمت میکند: — هر يك از بچهها موظف است که باتمام عمومی کارهای مدرسه کمک کند. — معاونت و همدستی را بهمدیگر و اشتراك در منافع و مضار یکدیگر را بچهها در مدرسه یاد میگیرند بچهها قابلترین شاگردان را از میان خود معین میکنند تا رؤسای مدرسه از میان ایشان انتخاب شود.

۲۳ — مدرسه جدید قواعد و نظامات و فعالیت خود را بوسیله مکافات‌ها و اجراآت مثبت مجری می‌سازد: — مکافات عبارت است از اینکه برای شاگردانیکه دارای هوش و قوای خلاقه هستند وسایلی تهیه شود که آن قوای خلاقه را بیشتر بکار بیندازند — مکافات‌ها تنها برای کارهای آزاد و اختیاری داده می‌شود و باین جهت حس تشبث و اقدام بچه‌ها را تحریک می‌نماید. — مکافاتیکه مبنی بر حس رقابت باشد وجود ندارد و در بازیها یگانه مکافات ظفر عبارت از احراز لیاقت بظفر است.

۲۴ — مدرسه جدید تنبیهات و مجازات‌های منفی را معمول می‌دارد: — تنبیهات بقدر امکان رابطه مستقیم با جنس خطاها دارد — هدف تنبیهات این است که بچه را راهنمایی کند تا بوسایل مخصوص بآن مقصد خوب که توانسته برسد و یا بطور ناقص رسیده است خودش را برساند — در مواقع مهم، تنبیه مخصوصی در نظامنامه تعیین نشده لیکن یک تنبیه اخلاقی و شخصی از طرف یکی از شاگردان بزرگ که با خطا کار دوستی دارد بعمل می‌آید.

روشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 ۶ — تربیت اخلاقی و بدیعی
 رتال جلال علوم انسانی

۲۵ — مدرسه جدید حس غیرت و تقدم جوئی بچه‌ها را تحریک میکند! بوسیله دعوت بخدمات اختیاری حس معاونت متقابل را که اثرات بسیار مفید می‌بخشد پدیدار می‌سازد. — این عمل یگانه موقعی است که برای آن نمره مخصوص داده و در دفتر ثبت می‌شود. — در همه احوال کارهای فعلی بچه را با کارهای گذشته خود او باید مقایسه کرد نه با کارهای دیگران.

۲۶ — مدرسه جدید باید نمونه نظافت و زیبایی باشد: —
 انتظام در درجه اول و شرط اساسی آن است — کارهای دستی و
 مخصوصاً کارهای صنعتی و لوازم خانگی که شاگردان می سازند
 بآرایش و زیبایی مدرسه میافزاید. — بالاخره تماس با آثار بدیعه
 صنایع ظریفه و اشتغال شاگردان بزرگ و قابل، با صنایع مستخرفه،
 احتیاجات بدیسی و روحی ایشان را رفع میکند.

۲۷ — مدرسه جدید موسیقی دسته جمعی را تشویق
 میکند: — بوسیله استماع روزانه موسیقی از آثار مشاهیر پس از
 نهار — بوسیله مشق آوازه خوانی بهیشت اجتماع — و بوسیله
 کسرت،ها با اورکستر مدرسه. این فعالیتهای موسیقی يك قوذه عمیق
 و تصنیف کننده در وجود جوانانیکه ذوق موسیقی دارند اجرا میکند
 و روابط اجتماعی را بوسیله هیجانهای مشترک میان شاگردان محکمتر
 می سازد.

۲۸ — مدرسه جدید وجدان اخلاقی در بچه ها پرورش
 میدهد: هر شب برای بچه ها پاره حکایتها و سرگذشتهای حقیقی
 و یا خیالی خوانده می شود — بدین وسیله وجدان اخلاقی ایشانرا
 بیدار و فعال میکند و ایشانرا بمحاکمه معناد و عملاً باین محاکمات
 مربوط و مقید می سازد و اینها قوه ادراک ایشان را محکم مینماید
 و باعمال نیک سوق میدهد.

۲۹ — مدرسه جدید عقل عملی را هم پرورش میدهد: —
 جوانان را تشویق میکند بتفکر و تتبع در قوانین طبیعی ترقیات روحی
 و فردی و اجتماعی — باین تفکرات، از یکطرف فن تکون
 جنین و علم الروح و علم وظایف اعضا را و از طرف دیگر هم
 فن تاریخ و فن اجتماعیات را شریک می سازد. — همه حیات

فکری بچه را بسوی تزئید قوای روح تمرکز میدهد که این خود
یک تربیت دینی بایشان میبخشد.

اگر همین نظریات و عملیات را در مدارس خودمان بموقع
اجرا بگذاریم درهای نجات بروی ملت ما باز می شود و یک دوره
درخشان پراز امید و خوشبختی ما را استقبال میکند.



پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی